

YENİDEN ÜRETİLEN YAPITLAR ARACILIĞIYLA ÇAĞDAŞ SANAT ÖĞRETİMİNİN ÖĞRENCİLERİN UYGULAMA ÇALIŞMALARINA ETKİLERİ*

Figen GİRGIN¹, Ümran BULUT²

ÖZ

Daha önceden yapılmış olan bir eserin yinelenmesine dayanan yeniden üretim, sanat içinde evrilerek farklılaşmıştır. Bir yapıtta iyi olan, onu kusursuz gösteren şeylerin ne olduğunu öğrenme isteği ve merakı sonrasında gerçekleşen deneyimleme ve aktarım süreci, çağdaş sanatta ve günümüzde değişime uğramıştır. Yeniden üretilen yapıtlar aracılığıyla çağdaş sanat öğretiminin öğrencilerin uygulama çalışmalarına etkilerini belirlemek amacıyla, Marmara Üniversitesi'nde Tezli Yüksek Lisans eğitimi alan 8 öğrenci ile yapılan bu araştırma, nitel araştırma yönteminin eylem araştırması modeline göre gerçekleştirilmiştir. 10 uygulama çalışması (1 öğrenci 3 uygulama çalışması yapmıştır), 3 uzman tarafından değerlendirilmiş ve çağdaş sanatın öğretiminde yeniden üretilen yapıtların kullanılmasının olumlu etkilerinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Sanat, Yeniden Üretim, Yeniden Üretilen Yapıtlar.

---

* Bu araştırma 'Öğrencilerin Çağdaş Resim Sanatını Öğrenmelerinde Yeniden Üretilen Yapıtların Etkileri' adlı doktora tezinden yola çıkılarak yazılmıştır ve 8-10 Ekim 2015 tarihleri arasında Edirne'de düzenlenmiş olan ULEAD 2015 Meeting the Opportunities and Challenges of Educational Research: Multidisciplinary Approach to Educational Research adlı kongrede sözlü bildiri olarak sunulmuş ve özeti yayınlanmıştır.

¹Arş.Gör. Dr., Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Öğretmenliği ABD, Edirne, fffff_g(at)hotmail.com

² Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Öğretmenliği ABD, İstanbul, umranbulut(at)gmail.com

THE EFFECTS OF CONTEMPORARY ART TEACHING ON STUDENT'S PRACTICAL WORK THROUGH REPRODUCED ARTWORKS

ABSTRACT

Reproducing which is based on repeated an artwork which made previously has differentiated in art by evolving. Willingness to learn what it is flawless and good structure, experience and transfer process after the curiosity has been changed in contemporary art and today. In order to determine the effects of contemporary art teaching on student's practical work through reproduced artworks, this research performed with 8 students training in Master's degree education at the Marmara University. And this research was based on action research methods. 10 practical work (1 student made three practical work) evaluated by 3 experts and concluded that the using of reproduced artworks had the positive effects on the teaching of contemporary art.

Keywords: Contemporary Art, Reproduction, Reproduced Artworks.

1.GİRİŞ

Başlangıcı bilinmemekle birlikte, öğretisel ve usta-çırak ilişkisi ile başlayan yeniden üretim, sanatın değişimi ile birlikte günümüze kadar evrilerek gelmiş ve farklı bir boyut kazanmıştır. Sanatçının kendi isteği, siparişi veren kişi veya kurumun isteği, dini baskılar, bilim ve teknolojideki gelişmeler, siyasal, toplumsal, kültürel değişimler gibi yapıtın yeniden üretilmesini etkileyen birçok neden sayılabilir.

İnternet çağının yaşandığı ve hızla imge bombardımına tutulduğumuz günümüzde, kişiler imgelerin kopyalarına kolaylıkla erişebilmektedir. Özellikle çağdaş sanatta gündeme getirilen ve tekrar sorgulanan orijinal-kopya, özgün-taklit kavramları, öğrencilerin içinde bulunduğumuz sanatsal bakış açılarını öğrenmeleri ve doğru değerlendirebilmeleri açısından büyük önem taşır. Halen sanat eğitimi veren kurumlarda yaptırılan röprodüksiyonların çağdaş ve günümüz sanatında nasıl farklı anlamlara büründüğünün ve içeriksel dönüşümlere uğratıldığının öğrenilmesinin önemli olduğu düşüncesi ile bu araştırma konusuna karar verilmiştir.

2.ÇALIŞMA

Yapıtların yeniden üretilmesi özellikle 80'li ve 90'lı yıllardan sonra hız kazanmıştır. Kopya, orijinallik kavramları, daha önceki anlamlarını yitirerek yeni anlamlar yüklenmişlerdir. Araştırmanın temel kavramlarından biri olan yeniden üretimi sadece taklit olarak değerlendirmek çağdaş sanat ve günümüz sanatı için eksik bir tanımlama olacaktır. Bu nedenle yapıtların yeniden üretilmesi; öykünme, alıntı, kolaj, taklit ve aşırma olarak beş alt başlıkta toplanmıştır. Bu alt başlıkları kısaca şöyle açıklayabiliriz:

Öykünme: Bir kaynaktan birşeyler öğrenme, esinlenme, yorumlama, birşeylerin yansması olarak ifade edilmektedir. Platon'a göre öykünme, doğa güzelliklerinin taklidi bir yansmasıdır, asıl gerçeklik değildir. Sanatçı da yaşamın yaratılışlarını taklit eden kişidir. Platon'a göre öykünmeyi tanımlayan yaratıcılık, esin, yansıma ve yorum düşüncesine dayanmaktadır (Erzen, 2002, ss.57-62). Diğer yeniden üretim yöntemleri içinde sanatçının üslubunun en baskın olduğu öykünmeye örnek olarak Picasso'nun Velazquez'den sonra resmetmiş olduğu 'Nedimeler (Las Meninas)' resmi verilebilir.

Alıntı: Resimde alıntı iki şekilde görülmektedir. Birincisi bir yapıttan bir kesitin alınarak başka bir yapıta dahil edilmesidir. Cesar Santos'un Picasso'ya ait 'Guernica' resminden ağlayan çocuğu alarak genç bir kızın kucağına yerleştirdiği Bebek Bakıcısı adlı resmi örnek olarak verilebilir. Resimde alıntının iki şekilde

olduğunu söylemiştik. İkincisi de, yapıtın bütününün başka bir esere dahil olmasıdır. Rafael Cidoncha'nın, 'Nedimler-Prado Müzesi' adlı resmi örnek olarak verilebilir.

Kolaj: Var olan yapıttan ya da yapıtlardan kesitlerin alınıp yeni bir bütün oluşturulmasıdır. Her kolaj içinde alıntıyı barındırır ancak her alıntı bir kolaj değildir. Kolajı alıntıdan ayıran şey, alıntının her zaman ayrışık ve kopuk durmasıdır. Cynthia Fraula-Hahn'ın Frida Kahlo'nun 'Son Akşam Yemeği' adlı resmi kolaja örnek olarak gösterilebilir.

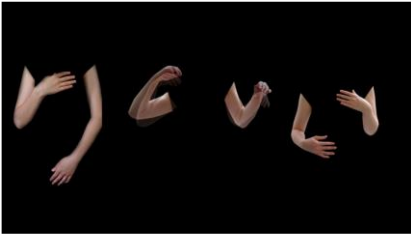
Taklit: Yapıtlardan birinin kopyalayan diğerinin kopyalanan olmasıdır. Resim eğitimi veren kurumlarda, öğretisel amaçlı yaptırılan röprodüksiyonlar bu yeniden üretim yöntemi içindedir. Ancak, eski usta-çırak ilişkisindeki ya da günümüzdeki öğretisel amaçlı olarak; bir yapıtın kompozisyon ve mekanını sorgulamak, onu derinlemesine çözümleyip, sanatsal deneyimleri için kaynak oluşturacak biçimde algılamaya amaçlı çağdaş sanatçılar için pek de geçerli olduğunu söyleyemeyiz. Yapıtın orijinal, biricik olma durumunu sorgulayan çağdaş sanatçılardan Mike Bidlo'nun Picasso'ya ait 'Avignonlu Kadınlar'ı yeniden ürettiği resmi taklide örnek olarak gösterilebilir.

Aşırma: Başkasına ait bir yapıtı onun izni olmadan almak ve kendisi yapmış gibi göstermek ya da başkasına ait bir üslupta yeni resimler yaparak bu resimleri o sanatçı yapmış gibi göstermektir. Han van Meegeren'in yaptığı da ikincisi yani üslup aşırmasıdır. Vermeer'in üslubunu ve boyayı kullanma şeklini taklit ederek ve boyaların kimyasalları ile de oynayarak, Vermeer'e ait olduğunu iddia ettiği resimler yapmıştır.

Çağdaş sanat ve sonrası yeniden üretilmiş yapıtlar ile sınırlandırılmış olan bu araştırmada, öğrencilerin yapıtlar arasındaki ilişkileri doğru anlamaları ve doğru değerlendirmeleri açısından, içinde değişik yöntemleri barındıran, izleyici ve yapıtı merkeze alan yapıtların yeniden üretilme süreci, onların farklı yöntem ve teknikleri görmelerini sağlar ve sanattaki değişimi yeniden üretilen yapıtlar bağlamında algılamaları açısından büyük önem taşır. Yeniden üretilen yapıtlar aracılığıyla çağdaş sanat öğretiminin öğrencilerin uygulama çalışmalarına etkilerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırma, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalında 2013-2014 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında öğrenim gören 8 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Görseller eşliğinde 2,5 ay süre ile gerçekleştirilen etkinlikler sonucunda, öğrencilerden uygulama çalışmaları yapmaları ve bu çalışmalarını içeriksel olarak yazmaları istenmiştir. Toplam 10 uygulama çalışması (1 öğrenci 3 çalışma yapmıştır), 3 uzman tarafından değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Öğrencilerden etkinlik sonunda çağdaş sanat ve yeniden üretime dair birer uygulama çalışması yapmaları ve bu çalışmalarının içeriğini, yeniden ürettikleri yapıtın çağdaş sanatla kurduğu bağ ve hangi yeniden üretim yöntemini kullandıklarını yazmaları istenmiştir. Bu doğrultuda, öğrencilerden birçoğu resimleri, yine resim olarak yeniden üretmeyi seçerken bazıları video, bazıları da üç boyutlu olarak yorumlamayı tercih etmişlerdir.

U.A., Yeniden Doğuş, 2014, Video, 1dk.16 sn.

Ana yapıt 1: William Adolphe Bouguereau, Venüs'ün Doğuşu, 1879, T.Ü.Y., 300x218 cm,

Ana yapıt 2: Sandro Botticelli, Venüs'ün Doğuşu, 1482-86, T.Ü.Y., 172,5x278,5 cm, Uffizi,

Ana yapıt 3: Genichiro Inokuma, Venüs'ün Doğuşu,

Öğrencinin Yapıt Açıklaması: Venüs, aşk, güzellik eskiden bu yana süregelen bir yeniden üretme konusudur. Sanatçıların yeniden üretim aşamasında defalarca ele aldıkları bu konu, günümüzde de medyada, tüketim endüstrisinde çokça yer almaktadır. Yapmış olduğum çalışmada, üç farklı Venüs'ün Doğuşu

resminden yola çıkarak, resimlerde yer alan duruşların hareket varsayımlarını göstererek, hala bir tekrar, yeniden üretim ve devam eden sürece vurgu yapmak istedim. Bunu direkt olarak figürleri göstermeden el ve kol hareketlerini ön plana çıkararak, algısal anlamda da dikkat çekmesini sağlamak istedim. Resimlerde duruşlar birbirlerine yaklaşık fakat ele ve kola verilen hareketler birbirinden farklılık göstermektedir. Eser yeniden üretim sürecinde “öykünme” yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Video tekniği kullanılarak çağdaş sanatla ilişkilendirilmiştir.

SORULAR	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman
1. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasında öz-biçim uyumu kurabilmiş mi?	Evet	Kısmen (Yalnızca öz uyumu var)	Evet
2. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasını hangi yeniden üretim yöntemi ile ürettiğini doğru ifade edebilmiş mi?	Evet	Evet	Evet
3. Öğrenci, vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçebilmiş mi?	Mesaj belirtilmemiş	Kısmen	Evet
4. Öğrencinin Çağdaş Sanatı anladığını düşünüyor musunuz?	Evet	Kısmen	Evet
5. Öğrencinin Çağdaş Sanatı yorumlayabildiğini düşünüyor musunuz?	Evet	Kısmen	Evet
6. Daha önceden yapılmış olan bir yapıtı Çağdaş Sanat bağlamında yeniden üretebilmiş mi?	Evet	Kısmen	Evet

Tablo1. U.A.’nın 1.Çalışmasına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

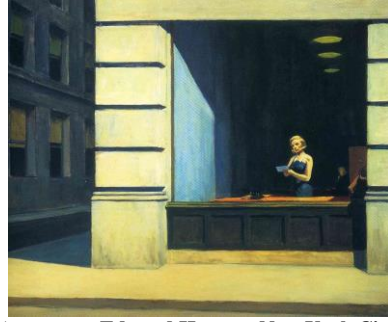
Uzmanların U.A.’nın 1. Çalışmasına ilişkin yaptıkları değerlendirmeler sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır:

Uzmanlardan 2’si U.A.’nın 1.çalışmasında öz-biçim uyumu kurabildiğini, 1’i yalnızca öz uyumu kurabildiğini ifade etmişlerdir. Bu, U.A.’nın yeniden ürettiği 1. Çalışmasında öz-biçim uyumunu büyük ölçüde uygulayabildiğini göstermektedir.

Uzmanların hepsi onun çalışmasında kullandığı yeniden üretim yöntemini doğru ifade ettiğini söylemişlerdir. Bu, U.A.'nın yeniden üretim yöntemine ilişkin teorik düzeydeki bilgisini sanatsal çalışmalarına uygulayabildiğini ve aynı zamanda doğru ifade edebildiğini göstermektedir. U.A.'nın vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçip seçemediği konusunda net bir sonuca ulaşamamıştır. Uzmanlardan 2'si U.A.'nın çağdaş sanatı anlayıp yorumlayabildiğini, 1'i kısmen anlayıp yorumlayabildiğini ifade etmiştir. Bu, U.A.'nın çağdaş sanatı büyük ölçüde anlayıp yorumlayabildiğini göstermektedir. Uzmanlardan 2'si U.A.'nın daha önceden yapılmış olan bir yapıtı çağdaş sanat bağlamında yeniden üretebildiğini, 1'i kısmen üretebildiğini ifade etmiştir. Bu, U.A.'nın daha önceden yapılmış olan bir yapıtı büyük ölçüde çağdaş sanat bağlamında yeniden üretebildiğini göstermektedir.

G.B., New York City, 2014, Tuval üzerine akrilik boya, 90x110 cm

Ana yapıt: Edward Hopper, New York City, 1962, T.Ü.Y., 101,6 x139,7 cm, Güzel Sanatlar Müzesi, Montgomery, Alabama, USA

Öğrencinin yapıt açıklaması: Edward Hopper'ın 'New York City' adlı çalışmasını öykünme yoluyla yeniden ürettim. Yaptığım çalışmalar doğrultusunda yeniden üretimini yaptığım 'New York City' adlı çalışmada mekan olgusunu ele alarak ve mekanı figürden soyutladım.

SORULAR	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman
1. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasında öz-biçim uyumu kurabilmiş mi?	Evet	Evet	Evet
2. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasını hangi yeniden üretim yöntemi ile ürettiğini doğru ifade edebilmiş mi?	Yetersiz	Hayır	Evet
3. Öğrenci, vermek istediği mesaja uygun bir yapıtı seçebilmiş mi?	Yetersiz	Evet	Evet
4. Öğrencinin Çağdaş Sanatı anladığını düşünüyor musunuz?	Evet	Evet	Evet
5. Öğrencinin Çağdaş Sanatı yorumlayabildiğini düşünüyor musunuz?	Yetersiz	Hayır	Yetersiz
6. Daha önceden yapılmış olan bir yapıtı Çağdaş Sanat bağlamında yeniden üretebilmiş mi?	Yetersiz	Hayır	Evet

Tablo 2. G.B.'nin Çalışmasına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Uzmanların G.B.'nin çalışmasına ilişkin yaptıkları değerlendirmeler sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır:

Uzmanların hepsi G.B.'nin çalışmasında öz-biçim uyumu kurabildiğini ifade etmişlerdir. Bu G.B.'nin yeniden ürettiği çalışmasında öz-biçim uyumunu uygulayabildiğini göstermektedir Uzmanlardan 1'i onun çalışmasında kullandığı yeniden üretim yöntemini doğru ifade ettiğini, 1'i doğru ifade edemediğini, 1'i bu çalışmada öykünmenin yeterli olmadığını söylemiştir. Bu, G.B.'nin yeniden üretim yöntemine ilişkin teorik düzeydeki bilgisini sanatsal çalışmalarına tam olarak uygulayamadığını ve doğru ifade edemediğini göstermektedir G.B.'nin vermek istediği mesaja uygun bir yapıtı seçip seçemediği konusunda uzmanlardan 2'si seçebildiğini, 1'i yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Uzmanların bu görüşleri doğrultusunda, öğrenci büyük ölçüde vermek istediği mesaja uygun bir yapıtı seçebilmiştir. Uzmanların hepsi G.B.'nin çağdaş sanatı anladığını ifade etmiştir. Bu, G.B.'nin uygulama çalışması doğrultusunda çağdaş sanatı anladığını göstermektedir. Uzmanlardan 2'si G.B.'nin çağdaş sanatı yorumlamada yetersiz olduğunu, 1'i ise hiç

yorumlayamadığımı ifade etmiştir. Bu, G.B.'nin uygulama çalışması doğrultusunda çağdaş sanatı tam olarak yorumlayamadığımı göstermektedir. Uzmanlardan 1'i G.B.'nin daha önceden yapılmış bir yapıtı çağdaş sanat bağlamında yeniden üretmediğini, 1'i üretebildiğini, 1'i de yeterli düzeyde üretmediğini ifade etmiştir. Uzmanların yaptığı değerlendirmeler sonucunda, G.B.'nin daha önceden yapılmış olan bir yapıtı çağdaş sanat bağlamında yeniden üretip üretmediği konusunda kesin bir sonuca varmak mümkün değildir.

D.B., İsimli, 2014, Tuval üzerine yağlıboya,
60x50 cm

Ana yapıt: Diego Velazquez, Nedimeler,
1656, Tuval üzerine yağlıboya, 318x276 cm,
Prado Müzesi, Madrid

Öğrencinin yapıt açıklaması: Velazquez'in 'Las Meninas' yapıtından esinlenerek yapılan resim öykünme ve alıntı içermektedir. Yapılış amacı, mekanı ve figürleri sorgulamaktır. Yapıtın içerisinde sanatçının resminin bulunduğu yere kendi resmimi koyarak odak noktası haline getirmek istedim. Mekan içerisinde figürün boyanmamış haliyle, var olmak ve yok olmak arasında tezatlık kurmak istedim. Eskiye yönelik bir mekan içerisinde modern bir kadın figürü yaparak Çağdaş Sanat ile bağdaştırmaya çalıştım.

SORULAR	1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman
1. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmada öz-biçim uyumu kurabilmiş mi?	Evet	Evet	Evet
2. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasını hangi yeniden üretim yöntemi ile ürettiğini doğru ifade edebilmiş mi?	Evet	Yetersiz	Evet
3. Öğrenci, vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçebilmiş mi?	Evet	Evet	Evet
4. Öğrencinin Çağdaş Sanatı anladığını düşünüyor musunuz?	Evet	Evet	Evet
5. Öğrencinin Çağdaş Sanatı yorumlayabildiğini düşünüyor musunuz?	Evet	Evet	Evet
6. Daha önceden yapılmış olan bir yapıtı Çağdaş Sanat bağlamında yeniden üretebilmiş mi?	Evet	Evet	Evet

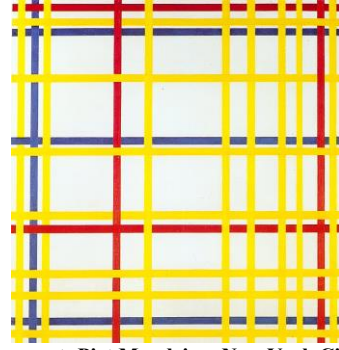
Tablo 3. D.B.'nin Çalışmasına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Uzmanların D.B.'nin çalışmasına ilişkin yaptıkları değerlendirmeler sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır:

Uzmanların hepsi D.B.'nin çalışmada öz-biçim uyumu kurabildiğini ifade etmişlerdir. Bu D.B.'nin yeniden ürettiği çalışmada öz-biçim uyumunu uygulayabildiğini göstermektedir. Uzmanlardan 2'si onun çalışmada kullandığını söylediği yeniden üretim yöntemini doğru ifade ettiğini, 1'i ifadesinin yetersiz olduğunu söylemiştir. Bu, D.B.'nin yeniden üretim yöntemine ilişkin teorik düzeydeki bilgisini sanatsal çalışmalarına büyük ölçüde uygulayabildiğini ve doğru ifade edebildiğini göstermektedir. Uzmanların hepsi D.B.'nin vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçtiğini ifade etmiştir. Uzmanların bu görüşleri doğrultusunda, D.B. vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçebilmiştir. Uzmanların hepsi D.B.'nin çağdaş sanatı anlayıp yorumlayabildiğini ifade etmiştir. Ayrıca uzmanların hepsi D.B.'nin daha önceden yapılmış olan bir yapıtı çağdaş sanat bağlamında yeniden üretebildiğini söylemişlerdir. Bu, D.B.'nin çağdaş sanata ve yeniden üretime ilişkin teorik bilgisini sanatsal çalışmalarına da uygulayabildiğini göstermektedir.

Ç.Ç., İsimli, 2014, 3 boyutlu çalışma, 20x20

Ana yapıt: Piet Mondrian, New York City I, 1942, Tuval üzerine yağlıboya, 119,3 x114,2 cm, Ulusal Modern Sanat Müzesi, Paris,

Öğrencinin yapıt açıklaması: Piet Mondrian'ın New York City adlı eserinden yola çıkarak yaptığım bu çalışma yeniden üretim tekniklerinden öykünme tekniğiyle yapılmıştır. Bu çalışma ile tüketime vurgu yapılmak istendi. Piet Mondrian'ın New York City adlı eseri üç boyutlu bir tüketim maddesine dönüştürülmüştür. Bu bağlamda Pop-Art ve Neo-Plastisizme gönderme yapılmıştır.

SORULAR	1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman
1. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasında öz-biçim uyumu kurabilmiş mi?	Evet	Evet	Evet
2. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasını hangi yeniden üretim yöntemi ile ürettiğini doğru ifade edebilmiş mi?	Evet	Evet	Evet
3. Öğrenci, vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçebilmiş mi?	Evet	Evet	Evet
4. Öğrencinin Çağdaş Sanatı anladığını düşünüyor musunuz?	Evet	Evet	Evet
5. Öğrencinin Çağdaş Sanatı yorumlayabildiğini düşünüyor musunuz?	Evet	Evet	Evet
6. Daha önceden yapılmış olan bir yapıtı Çağdaş Sanat bağlamında yeniden üretebilmiş mi?	Evet	Evet	Evet

Tablo 4. Ç.Ç.'nin Çalışmasına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Uzmanların Ç.Ç.'nin çalışmasına ilişkin yaptıkları değerlendirmeler sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır:

Uzmanların hepsi Ç.Ç.'nin çalışmasında öz-biçim uyumu kurabildiğini ifade etmişlerdir. Bu, Ç.Ç.'nin yeniden ürettiği çalışmasında öz-biçim uyumunu uygulayabildiğini göstermektedir. Uzmanların hepsi onun çalışmasında kullandığını söylediği yeniden üretim yöntemini doğru ifade ettiğini söylemiştir. Bu, Ç.Ç.'nin yeniden üretim yöntemine ilişkin teorik düzeydeki bilgisini sanatsal çalışmalarına aktarabildiğini ve doğru ifade edebildiğini göstermektedir. Uzmanların hepsi, Ç.Ç.'nin vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçtiğini ifade etmiştir. Uzmanların bu görüşleri doğrultusunda, Ç.Ç. vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçebilmiştir. Uzmanların hepsi Ç.Ç.'nin çağdaş sanatı anlayıp yorumlayabildiğini ifade etmiştir. Ayrıca uzmanların hepsi Ç.Ç.'nin daha önceden yapılmış olan bir yapıtı çağdaş sanat bağlamında yeniden üretebildiğini söylemiştir. Bu, Ç.Ç.'nin çağdaş sanata ve yeniden üretime ilişkin teorik bilgisini sanatsal çalışmalarına uygulayabildiğini göstermektedir.

H.K., Bu Bir Pipo Mudur?, 2014,

Ana yapıt: René Magritte, Bu Bir Pipo Değildir, 1928-29, T.Ü.Y., 63,5 x93,98cm,

Los Angeles Country Güzel Sanatlar

Öğrencinin yapıt açıklaması: Kavramsal sanatta dil grubu sanat yapıtını metne dönüştürmüştür. Dil grubuna göre resmin dili görsel, metnin dili yazınsaldır, dolayısıyla bir sanat metninin bir resimden farkı sadece biçimseldir. René Magritte “bu bir pipo değildir” adlı yapıtında yazı ve görsellik arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Pipo resminin altında “bu bir pipo değildir” yazmaktadır. Michael Foucault bu resmi açıklarken şu şekilde ifade etmektedir: “Elbette Magritte’in piposu pipo değildir; yere düştüğünde kırılan lüle taşı değildir çünkü demiştir. Karşımızdaki gerçekten de

pipo değildir. Pipo sözcüğü kaligramın yan yana gelmesinden oluşmakta ve elimizdeki lüle taşından yapılan “pipo” dediğimiz şeyi nitelemektedir.

Ele alınan yapıtta zeminde metin kullanılmış ve kullanılan metinde “pipo değildir” “görüntü metni” gibi sözcükler yer almaktadır. “Görüntü metni” cümlesi tam da kavramsalcuların düşündüğü gibi “resim kötü yazılmış bir yazıdır” düşüncesine gönderme yapmaktadır. Yapıtta Magritte’in piposu tamamlanmamıştır. Amaç altta yazan “pipo değildir” cümlesini her anlamda doğrulamaktır. Eser öykünme yöntemi ile yapılmıştır.

SORULAR	1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman
1. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasında öz-biçim uyumu kurabilmiş mi?	Evet	Evet	Evet
2. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasını hangi yeniden üretim yöntemi ile ürettiğini doğru ifade edebilmiş mi?	Evet	Hayır	Evet
3. Öğrenci, vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçebilmiş mi?	Evet	Evet	Evet
4. Öğrencinin Çağdaş Sanatı anladığını düşünüyor musunuz?	Evet	Yetersiz	Evet
5. Öğrencinin Çağdaş Sanatı yorumlayabildiğini düşünüyor musunuz?	Evet	Yetersiz	Evet
6. Daha önceden yapılmış olan bir yapıtı Çağdaş Sanat bağlamında yeniden üretebilmiş mi?	Evet	Yetersiz	Evet

Tablo 5. H.K.’nin Çalışmasına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Uzmanların H.K.’nin çalışmasına ilişkin yaptıkları değerlendirmeler sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır:

Uzmanların hepsi H.K.’nin çalışmasında öz-biçim uyumu kurabildiğini ifade etmişleridir. Bu, H.K.’nin yeniden ürettiği çalışmasında öz-biçim uyumunu uygulayabildiğini göstermektedir. Uzmanlardan 2’si onun çalışmasında kullandığını söylediği yeniden üretim yöntemini doğru ifade ettiğini, 1’i yanlış ifade ettiğini söylemiştir. Bu, H.K.’nin çalışmasında kullandığı yeniden üretim yöntemini büyük ölçüde ifade edebilmiş olduğunu göstermektedir. Uzmanların hepsi, H.K.’nin vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçtiğini ifade etmiştir. Uzmanların bu

görüşleri doğrultusunda, H.K. vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçebilmiştir. Uzmanlardan 2'si H.K.'nin çağdaş sanatı anlayıp yorumlayabildiğini, 1'i tam olarak anlayıp yorumlayamadığını ifade etmiştir. Bu, H.K.'nin çağdaş sanatı büyük ölçüde anlayıp yorumlayabildiğini göstermektedir. Uzmanlardan 2'si H.K.'nin daha önceden yapılmış bir yapıtı çağdaş sanat bağlamında yeniden üretmiş olduğunu, 1'i yeniden üretmede yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Uzmanların değerlendirmesi sonucunda, H.K. daha çönceden yapılmış olan bir yapıtı çağdaş sanat bağlamında büyük ölçüde yeniden üretebilmiştir.

Z.A., İsimsiz, 2014, Tuval üzerine akrilik hova

Ana yapıt: Alessandro Botticelli, İlkbahar, 1482, Ahşap üzerine yağlıboya, 203x314 cm, Uffizi Müzesi, Floransa

Öğrencinin yapıt açıklaması: Botticelli “İlkbahar” adlı çalışmasının öykünme yöntemi ile yeniden yorumlanması. Yunan ve Roma mitolojisinde sıklıkla işlenen üç güzeller bu resimde Venüs’le birlikte görülmektedir. El ele tutuşup dans eden bu güzellerden yararlanarak yapmak istediğim çalışma günümüz güzellik yorumunu veya eleştirisini taşıyacaktır. Öykünme kavramını ele aldığımız derste, öğrendiklerimiz üzerine yaptığım çalışmada güzellik kavramının kadın imgesi üzerinden verilmesini eleştirdim.

Üç güzelleri yaşanmış veya yazılmış mitolojik bir tema olarak düşünürsek izleyenlerde cinselliği çağırıştırır. Bunun böyle algılanmasının başlıca nedeni antik vücut biçimlendirmesini sanatçının kullanmasıdır. Çalışmadaki bu üç kadın; boynunun uzunluğu, gövdesinin iriliği ve ayaklarının yere yumuşak dokunuşu ile izleyiciyi mest eder. Ayrıca sanatçının üslubundaki yalınlık ve lirizm bizde bu gibi duyguların oluşmasına neden olur. Diğer bir yandan bu üç güzel kadının birbirlerine dans ederkenki dokunuşu ve bakışlarını çevirme hareketiyle rüzgârda sallanan alev kıvılcıkları erotik hava yaratmıştır. Bu sanat eserindeki ilk izlenim üzerine bir

değerlendirme yaptım. Bunun dışında elbette ki sanat eleştiri kuramlarından yararlanarak daha farklı yorumlara gidilebilir.

Günümüzün giyim tarzına sahip 3 arkadaşımınla Botticelli'nin bu tablosunu canlandırdık. Onların dövmeleri, sakallı hallerini zıtlık olması açısından özellikle seçtim. Erkek bedeni kullanarak da cinselliğin veya güzelliğin sadece kadın bedeni üzerinden verilmesini eleştiriyorum. Biliyoruz ki bu günümüze kadar gelen ve değiştirilmesi zor bir meta halini alan, güzelliğin kadın bedeni üzerinden gösterilmesi birçok çağda ve birçok ressamda görülen bir yargıdır.

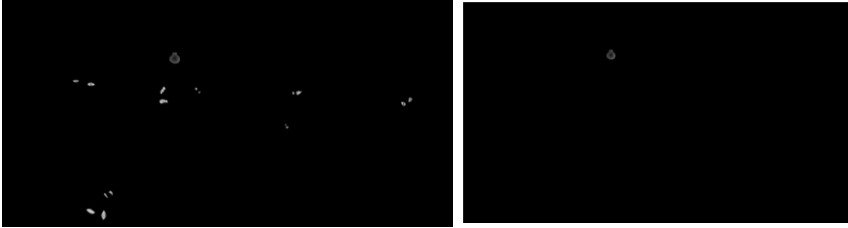
Daha farklı açıdan bakacak olursak, muhakkak ki bu konu kültüre ve insanların fikirlerine sinmişti. Cinsel kimliklerini üzerinde taşımaları konusundaki bu baskı ise kadınların giyimlerinden tutalım da yaptıkları makyaja ve davranışlarına kadar etki etmişti. Burada erkek izleyen değil, izlenen konumundadır.

SORULAR	1.Uzman	2.Uzman	3.Uzman
1. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasında öz-biçim uyumu kurabilmiş mi?	Evet	Hayır	Kısmen
2. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasını hangi yenden üretim yöntemi ile ürettiğini doğru ifade edebilmiş mi?	Evet	Hayır	Evet
3. Öğrenci, vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçebilmiş mi?	Evet	Hayır	Yetersiz
4. Öğrencinin Çağdaş Sanatı anladığını düşünüyor musunuz?	Evet	Hayır	Kısmen
5. Öğrencinin Çağdaş Sanatı yorumlayabildiğini düşünüyor musunuz?	Evet	Hayır	Yetersiz
6. Daha önceden yapılmış olan bir yapıtı Çağdaş Sanat bağlamında yeniden üretebilmiş mi?	Evet	Hayır	Hayır

Tablo 6. Z.A.'nın Çalışmasına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Uzmanların Z.A.'nın çalışmasına ilişkin yaptıkları değerlendirmeler sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır:

Uzmanlardan 1'i Z.A.'nın çalışmasında öz-biçim uyumu kurabildiğini, 1'i kuramadığını, 1'i de yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Bu, Z.A.'nın yeniden ürettiği çalışmasında öz-biçim uyumunu tam olarak uygulayamadığını göstermektedir. Uzmanlardan 2'si onun çalışmasında kullandığı yeniden üretim yöntemini doğru ifade ettiğini, 1'i yanlış ifade ettiğini söylemiştir. Bu, Z.A.'nın çalışmasında kullandığı yeniden üretim yöntemini büyük ölçüde ifade edebilmiş olduğunu göstermektedir. Uzmanlardan 1'i Z.A.'nın vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçtiğini, 1'i seçemediğini, 1'i yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Uzmanların bu görüşleri doğrultusunda, Z.A. tam olarak vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçememiştir. Uzmanlardan 1'i Z.A.'nın çağdaş sanatı anlayıp yorumlayabildiğini, 1'i kısmen anlayıp yorumlayabildiğini, 1'i anlamadığını ve yorumlayamadığını ifade etmiştir. Uzmanların bu değerlendirmesi sonucunda, Z.A.'nın çağdaş sanatı anlayamadığı ve yorumlayıp yorumlayamadığı konusunda kesin bir yargıya varmanın mümkün olmadığını söyleyebiliriz. Uzmanlardan 1'i Z.A.'nın daha önceden yapılmış bir yapıtı çağdaş sanat bağlamında yeniden üretmiş olduğunu, 2'si üretememiş olduğunu ifade etmiştir. Uzmanların değerlendirmesi sonucunda, Z.A. daha önceden yapılmış olan bir yapıtı tam olarak çağdaş sanat bağlamında yeniden üretememiştir.

U.A., Zamanla Unutmak, 2014, Video, 11sn.

Ana yapıt: Pablo Picasso, Guernica, 1937, T.Ü.Y., 349x776 cm, Reina Sofia Müzesi, Madrid

Öğrencinin yapıt açıklaması: Zamanın içerisinde var olan döngü her şeyi yeniden karşımıza çıkarıyor. Yüzyıllardır var olan savaşlar, çekişmeler, politik ve siyasi var olma çabaları devam ettikçe bunların farkına varma ve bunları unutmama arasındaki paralellik nefes almaksızın devam edecek. Her farkına varma aynı derecede bir unutmama ile tamamlanacaktır aslında. Bir anda karşımıza çıkan ve bize farkındalık yaratan olaylar, ne kadar etkili olursa olsun bir süre sonra gözden kaybolacaktır ve yeniden başka bir olguyla karşımıza çıkacaktır. Eser, yeniden üretim sürecinde “öykünme ve alıntı” bir arada kullanılmıştır. Video tekniği kullanılarak çağdaş sanatla ilişkilendirilmiştir. Eser, Picasso’nun Guernica adlı tablosunun “öykünme ve alıntı” yoluyla yeniden üretimidir.

SORULAR	1. Uzman	2. Uzman	3. Uzman
1. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasında öz-biçim uyumu kurabilmiş mi?	Evet	Kısmen (Sadece öz uyumu)	Evet
2. Uygulama çalışması açıklamasına bağlı olarak, öğrenci, çalışmasını hangi yeniden üretim yöntemi ile ürettiğini doğru ifade edebilmiş mi?	Evet	Evet	Evet
3. Öğrenci, vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçebilmiş mi?	Evet	Evet	Evet
4. Öğrencinin Çağdaş Sanatı anladığını düşünüyor musunuz?	Evet	Evet	Evet
5. Öğrencinin Çağdaş Sanatı yorumlayabildiğini düşünüyor musunuz?	Evet	Evet	Evet
6. Daha önceden yapılmış olan bir yapıtı Çağdaş Sanat bağlamında yeniden üretebilmiş mi?	Evet	Evet	Evet

Tablo 7. U.A.’nın 2. Çalışmasına İlişkin Uzman Değerlendirmeleri

Uzmanların U.A.'nın çalışmasına ilişkin yaptıkları değerlendirmeler sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır:

Uzmanlardan 2'si U.A.'nın 2.çalışmasında öz-biçim uyumu kurabildiğini, 1'i yalnızca öz uyumu kurabildiğini ifade etmiştir. Bu, U.A.'nın yeniden ürettiği 2.çalışmasında öz-biçim uyumunu büyük ölçüde uygulayabildiğini göstermektedir. Uzmanların hepsi onun çalışmasında kullandığı yeniden üretim yöntemini doğru ifade ettiğini söylemişlerdir. Bu, U.A.'nın yeniden üretim yöntemine ilişkin teorik düzeydeki bilgisini sanatsal çalışmalarına uygulayabildiğini ve aynı zamanda doğru ifade edebildiğini göstermektedir. Uzmanların hepsi U.A.'nın vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçmiş olduğunu ifade etmiştir. Bu, U.A.'nın vermek istediği mesaja uygun bir yapıt seçmiş olduğunu göstermektedir. Uzmanların hepsi U.A.'nın çağdaş sanatı anlayıp yorumlayabildiğini ve daha önceden yapılmış olan bir yapıtı çağdaş sanat bağlamında yeniden üretebildiğini ifade etmişlerdir. Bu, U.A.'nın çağdaş sanatı anlayıp yorumlayabildiğini ve teorik düzeydeki bilgisini sanatsal çalışmalarına aktarabildiğini göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Öğrenci uygulama çalışmaları ve yapıt açıklamaları değerlendirildiğinde; onların çoğunluğunun öz-biçim uyumu kurabildikleri, hangi yeniden üretim yöntemini kullanarak uygulama çalışmalarını yaptıklarını ifade edebildikleri, vermek istedikleri mesaja uygun bir yapıt seçebildikleri, çağdaş sanatı anlayıp yorumlayabildikleri, daha önceden yapılmış olan bir yapıtı çağdaş sanat bağlamında yeniden üretebildikleri görülmektedir.

Sonuç olarak, yeniden üretilen yapıtlar üzerinden gerçekleştirilen etkinliklerin, öğrencilerin çağdaş sanat ve çağdaş sanat yapıtlarının, yeniden üretimi anlamalarında, yorumlamalarında faydalı ve etkili olduğu görülmüştür.

Öneriler

Bu konu ile ilgili çalışma yapmak isteyen araştırmacılar, çağdaş sanat ve öncesi dönemleri yeniden üretilen yapıtlar aracılığıyla karşılaştırmalı olarak ele alabilirler. Çağdaş sanat dersinin verildiği eğitim kurumlarında eğitimciler, ders içinde yeniden üretilen yapıt görsellerini göstererek öğrencilerin çağdaş sanat ve öncesi arasında bağ kurmalarını sağlayabilirler. Yine eğitimciler, röprodüksiyon dışında diğer yeniden üretim yöntemlerini öğrencilere kullandırarak sanatsal uygulamalar gerçekleştirebilirler.

KAYNAKLAR

Erzen, J. (2002, Şubat). Kopya. Arredamento Mimarlık, 57-62.

Resim Listesi:

William Adolphe Bouguereau, Venüs'ün Doğuşu,
[https://en.wikipedia.org/wiki/The_Birth_of_Venus_\(Bouguereau\)](https://en.wikipedia.org/wiki/The_Birth_of_Venus_(Bouguereau)) Erişim tarihi: 23 Eylül 2016.

Sandro Botticelli, Venüs'ün Doğuşu,
https://en.wikipedia.org/wiki/The_Birth_of_Venus#/media/File:Sandro_Botticelli_-_La_nascita_di_Venere_-_Google_Art_Project_-_edited.jpg Erişim tarihi: 23 Eylül 2016.

Genichiro Inokuma, Venüs'ün Doğuşu,
<http://www.mimoca.org/en/collection/2013/11/04/964/> Erişim tarihi: 23 Eylül 2016.

Edward Hopper, New York City, <http://www.edwardhopper.net/new-york-office.jsp> Erişim tarihi: 29 Eylül 2015.

Diego Velazquez, Nedimeler,
https://tr.wikipedia.org/wiki/Diego_Vel%C3%A1zquez#/media/File:Las_Meninas,_by_Diego_Vel%C3%A1zquez,_from_Prado_in_Google_Earth.jpg Erişim tarihi: 23 Eylül 2016.

Piet Mondrian, New York City I, <http://www.piet-mondrian.org/new-york-city.jsp> Erişim tarihi: 23 Eylül 2016.

René Magritte, Bu Bir Pipo Değildir,
https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0mgelerin_%C4%B0haneti#/media/File:MagrittePipo.jpg Erişim tarihi: 23 Eylül 2016.

Alessandro Botticelli, İlkbahar,
https://tr.wikipedia.org/wiki/Sandro_Botticelli#/media/File:Botticelli-primavera.jpg Erişim tarihi: 29 Eylül 2015.

Pablo Picasso, Guernica,
[https://tr.wikipedia.org/wiki/Guernica_\(tablo\)#/media/File:Picasso_Guernica.jpg](https://tr.wikipedia.org/wiki/Guernica_(tablo)#/media/File:Picasso_Guernica.jpg) Erişim tarihi: 23 Eylül 2016.